

Haliç Yat Limanı ve Kompleksi İhalesi ve Projelendirme Süreci hakkında

HALİÇ DAYANIŞMASI'NIN BASIN AÇIKLAMASI

Temmuz 2013'te gerçekleştirilen bir ihale sonucunda gündeme gelen ve kamuoyu tarafından HALİÇPORT olarak bilinen "Haliç Yat Limanı ve Kompleksi Projesi"nin, Haliç peyzajını ve 6 asırlık geçmişi olan TERSANE-İ AMİRE'yi (Haliç Tersaneleri) parçalayacak, bütünlüğü ve kimliğini yok edecek büyük bir tehdit oluşturduğunu; kamuya ait ve özgün değerlerini koruyan bir sit alanının imara açılması anlamına gelen bu projenin, bitişiğindeki Okmeydanı, Kasımpaşa ve Galata üzerine yapacağı etkilerle, çok büyük çaplı bir rantal dönüşümün önünü açacağını daha önce kamuoyu ile paylaşmıştık.

6 asırlık endüstri mirasımızın, Haliç'in peyzaj değerlerinin, tersane alanındaki arkeolojik varlıkların, tarihi yapıların, çevresindeki kentsel dokunun ve Tersane alanındaki kamu mülkiyetinin, ancak kamu yararı yaklaşımıyla korunabileceğine olan inançla ve tehdit altındaki kamusal mirasın doğru değerlendirilmesini ve tersanelerin üretim-istihdam potansiyelinin geliştirilerek geleceğe taşınmasını savunmak üzere, AKP'nin rantal dönüşümüne karşı bir araya gelen tersane emektarları, sendikalar, meslek kuruluşları ve bunların mensupları, mahalle sakinleri ve derneklerinin oluşturduğu HALİÇ DAYANIŞMASI olarak konuyu aynı zamanda yargıya da taşımıştık ve Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi kanalıyla kamu yararına açıkça aykırı olan bu ihalenin iptali ve yürütmenin durdurulması talebiyle İdare Mahkemesi'nde dava açılmıştı.

O günden bu güne kamuoyuna yansıyan haberlerden, ihalenin kapsadığı alanın önemli bir bölümünü oluşturan Camialtı Tersanesi'nin boşaltıldığı, gemi yapımında kullanılan muhtelif makina ve teçhizatın ise satıldığını öğrendiğimizde HALİÇ DAYANIŞMASI olarak başta ilgili Koruma Kurulu olmak üzere, gerekli kurumlara "yasal bildirim" yaptık. Diğer yandan yasaya aykırı "yer teslimi" ve "satış" işlemlerinin sorumlusu olan kurum ve kişiler hakkında ilgili Savcılığa "suç duyurusu"nda bulunduk. Anlaşıldığı kadarı ile daha önce de örneklerini gördüğümüz bir oldu-bitti oyunu, Haliç Tersaneleri için de sahneye konulmaya çalışılmaktadır. Oysa, çok iyi bilinmesi gerektiği üzere, kültür ve tabiat varlıklarının korunması konusuna ilişkin mevcut yasal mevzuat; SİT alanları, içlerinde yer alan tescilli yapılar ve bunların ayrılmaz parçaları durumundaki taşınır ve taşınmazlar üzerindeki her türlü tasarrufu, yetkili Koruma Kurulları'nın izin ve onayına tabi kılmakta; aksi davranışları cezalandırmaktadır.

Bir kez daha hatırlatmak isteriz ki; Tersaneler hem Osmanlı hem de Cumhuriyet dönemleri için gemicilik tarihi ve teknolojik gelişimin önemli bir belgesi olmanın yanı sıra, gemi inşa ve bakımı konusunda da teknik bilgilerin biriktiği ve güncellendiği, gemi tasarım ve üretiminin yapıldığı çok önemli kaynaklardır. İstanbul'un gemiler için uygun bir sığınak sunan doğal limanı olan Haliç'in kuzey kıyısı Osmanlı döneminde tersaneler bölgesi olarak değerlendirilmiştir. Galata Surları'nın bitişiğinden, Azapkapı'dan başlayarak Hasköy'e kadar uzanan kıyı kesiminin tarihini ve kentsel peyzajını Tersaneden bağımsız düşünmek olanaksızdır. Tersane-i Amire beşyüz yılı aşkın kullanımı sırasında sürekli gelişmiştir; içinde yakın tarihli üretim tesislerini içeren teknolojik altyapının yanı sıra, Bizans ve Osmanlı dönemine ait, tarihsel belge niteliğinde çok önemli kalıntılar barındırmaktadır. Burada yer alan Tersane Sarayı, Osmanlı sultanlarının Tersane ile yakın ilişkisini; Haliç'te yaşanan şenlik ve törenleri; Haliç mekânıyla Tersane'nin organik ilişkilerini anlatmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti de bu sanayi kuruluşunun değerini bilmiş; 20. yüzyıl denizcilik teknolojilerini de içerecek biçimde gelişmesini sağlamıştır. Haliç Tersaneleri ülkemizin en yüksek teknolojilerin kullanımını gerektiren "yolcu gemisi" üretiminde uzmanlığını sayısız yolcu gemisi tasarım ve üretimi ile kanıtlamış ve bunu gerçekleştirme kabiliyetine hala sahip olan tek üretim birimidir. Bugüne kadar aynı yerde, yenilenerek, gelişerek üretimini sürdürmesi, Haliç Tersanelerine yaşayan bir endüstri mirası özelliği kazandırmaktadır. Sahip olduğu özel yapılar, ünik tarihi donanımı ve dünyada yaklaşık 6

asırdır faaliyette olan tek örnek olması nedeniyle, Haliç Tersanesi DÜNYA MİRASI Listesine aday bir alandır.

Haliç Tersaneleri Türkiye sanayii için çok önemli bir ekonomik kaynaktır. Halen İstanbul şehir hatları vapurlarının üretim, bakım ve onarımları Haliç Tersaneleri'nde yapılmaktadır. Boğaz ve Marmara kıyılarında gelişen İstanbul megapolünde, kullanım oranı sadece %3 olan deniz ulaşımını arttırmanın ve etkinleştirilmesinin yolu Tersanelerin kullanılmasından geçmektedir. Tersane alanı afetler sırasında da yaşamsal bir öneme sahiptir. Geçmiş depremlerde bu doğal afete dayanıklılığını ispatlamıştır; olası bir depremde kentin gerek duyacağı lojistik destek buradan sağlanabilecektir.

Haliç Tersaneleri 1980'lere dek eğitim kurumları, sağlık hizmetleri, sosyal tesisleri ve teknolojik altyapısı ile önemli bir üretim ve istihdam potansiyeline sahip, çağdaş bir üretim kompleksi idi. Bu kurumun dağıtılması, üzerinde yüzyıllar boyu geliştiği alanın sahip olduğu tarihi, arkeolojik, kültürel, peyzaj ve estetik değerler unutulmuş, turistik ve ticari faaliyetlerin yapılacağı "bir arsa" olarak nitelendirilmesi, İstanbul'a, kültür değerlerine, sanayi mirasına büyük bir haksızlıktır. Alanın arsa gibi değerlendirilmesi bir kenara bırakılarak, ulusal ve uluslararası koruma ilkelerine göre hareket edilmeli, Haliç Tersaneleri bir bütün olarak ele alınmalı ve barındırdığı değerlere saygılı bir yaklaşımla değerlendirilmelidir. Koruma anlayışının günümüzde ulaştığı nokta itibariyle, artık sadece doğal ve mimari çevrenin, yapıların, kültürel-arkeolojik değerlerin vb. değil; aynı zamanda kentin ya da bölgenin kimliğini belirleyen işlevlerin de korunmasının gerektiği görülmektedir. Bu yaklaşımla, konumu ve sahip olduğu potansiyel gözetilerek, Tersane'nin etkinliğini çağdaş koşullara uygun olarak sürdürmesine destek verilmeli, ülkemizin ve İstanbul'un ihtiyacı olan gemilerin yapımı, bakım ve onarımını gerçekleştirmek üzere, yeniden yapılandırılma çalışmalarına ivedilikle başlanmalıdır.

Ülkesine, kentine, mahallesine, doğaya ve çevreye sahip çıkan; tarihi-kültürel mirasın korunması ve geleceğe taşınması konusunda duyarlı tüm kişi, kurum, kuruluş, sendika, meslek örgütü vb. ile siyasi partileri DAYANIŞMA'mıza katılmaya çağırıyor, söz konusu alanın geleceği hakkında üretimde bulunan meslek insanlarına toplumsal sorumluluklarını hatırlatmak istiyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

HALIÇ DAYANIŞMASI

İletişim için: halicdayanismasi@gmail.com